

La humanitat

PORTAVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

VOL. III 3.^a EPOCA. NUM. 24

BARCELONA, 1 MARÇ 1980

PREU: 25 PTES.

EL NOSTRE SECRETARI GENERAL, HERIBERT BARRERA, ANALITZA LA SITUACIÓ POLITICA CATALANA DAVANT EL FUTUR PARLAMENT DE CATALUNYA

LES DIFICULTATS DE LA NOVA ETAPA AUTONOMICA

Dins de poques setmanes els catalans elegirem el nostre Parlament i iniciarem una nova etapa de la nostra vida pública. Tothom coincideix en que serà una etapa difícil en la qual posarem a prova la nostra capacitat per governar-nos. Es convenient doncs, fer-nos conscients de les dificultats principals que hauràrem de vèncer i entre tots trobar un bon camí per resoldre-les.

L'INDEFINICIÓ DE L'AUTONOMIA

La primera i la més fonamental de les dificultats és la precarietat i d'indefinió de la nostra autonomia, tal com ha quedat formulada dins el nou Estatut. La nostra autonomia és molt limitada i insuficient, però això no és el pitjor de tot, per fer camí i dur-la a la pràctica. El pitjor és la seva indeterminació fonamental, les ambigüitats del seu text, les hipoteques que introdueix cada una de les nombroses al·lusions a les lleis orgàniques del desenvolupament de la Constitució. Foren necessaris molts articles com aquest per exposar aquesta qüestió en tota la seva extensió i gravetat, i per això, solament faré referència a dos exemples.

El primer és sobre l'ensenyament. En el seu moment vaig protestar amb energia de que els diputats catalans —amb la meua sola excepció— acceptessin que es qualificués de «plena» la nostra competència en matèria d'ensenyament. Si no era fàcil obtenir la competència exclusiva (i estic segur de que amb fermesa i sense presses, s'hauria pogut obtenir) almenys es podia haver exigint una definició clara del que podríem i no podríem tindre. Ara ens trobem al atzar sobre la interpretació que vulguin donar al terme de «plena» les Corts, el Govern i el Tribunal Constitucional, i el marge d'interpretació és altíssim com per desgràcia ho demostra el Projecte de Llei d'Autonomia Universitària. Ens trobem doncs, davant una situació pròpiament antagònica del que hauria d'ésser l'Autonomia: el que poguem fer en matèria d'ensenyament dependrà, a la fi, no de nosaltres, sinó de la bona o mala voluntat de Madrid.

El segon exemple és el de les finances. El text de l'Estatut de Sau, era molt clar en aquest punt de vista. El text aprovat és fosc i també imprecís, però, dissortadament, en allò que té de precís dona peu a les pitjors sospites: si el Govern s'hó proposa i sense sortir-se de la legalitat, la Generalitat pot quedar pròpiament asfixiada per manca de recursos.

La conclusió de tot això és molt clara: siguin quines siguin les diferències de color polític entre Catalunya i la resta de l'Estat, la Generalitat sols podrà governar amb un mínim d'eficàcia si actua respecte al Govern de Madrid, en un esperit no d'enfrontament, sinó de col·laboració, quina cosa no exclou ni les discussions, ni la manifestació pública de les discrepàncies.

LES LIMITACIONS DE L'AUTONOMIA

Un altre dels grans problemes consisteix en la limitació de les nostres facultats autonòmiques, especialment en matèria econòmico-social. En front de les esperances populars, què podrà fer la nova Generalitat? En aquests moments de profunda crisi, el problema més fonamental per l'home corrent, és el d'assegurar la continuïtat dels seus mitjans d'existència, tant si és obrer, empleat o empresari. Amb raó o sense, tothom espera a Catalunya, que la Generalitat farà quelcom per garantir el seu futur. Si com

dissortadament és molt probable, les mesures limitades i parcials que podria adoptar la Generalitat, en el millor dels casos resolen poc o res, correm el risc de que es desvaloritzi el propi concepte d'autonomia i que, considerant-la irrelevant, l'home del carrer s'en desinteressi i atribueixi a la Generalitat la mateixa mínima importància que concedeix a les Diputacions Provincials. Que això és un problema i un problema greu, no crec que ningú s'atreveixi a negar-ho.

UN PARLAMENT SENSE MAJORIA HOMOGENEA

El sistema de partits polítics és a Catalunya radicalment diferent del que existeix a la resta de l'Estat. Aquí no hi ha res que s'assembli a un partit majoritari i estem molt lluny de qualsevol forma de bipartidisme. No es tracta de saber si això és bó o dolent: és així, almenys per ara. La conseqüència és obvia: és impossible el govern d'un partit i és impossible per tant qualsevol política que no estigui basada en les mútues concessions i el compromís.

Quines conseqüències pot portar això? La pitjor seria mantenir un Govern de unitat, de un a altre extrem del ventall polític. Això seria condemnar-nos a l'esterilitat i al fracàs. És més desitjable que es formi un Govern que sigui majoritari en el Parlament, buscant l'entesa de forces polítiques amb el major grau possible d'afinitat. El problema consisteix no en realitzar aquesta operació, que és gairebé inevitable, sinó en aconseguir que sigui operativa i no fracassi.

Una entesa per a governar no pot ser el resultat de la senzilla suma d'escons fins aconseguir la majoria. Cal obtindre-la, abans que tot, sobre la base d'un programa i una concepció clara d'allò que ha de ser la política de la Generalitat, dintre i fora de Catalunya. No fora admissible ni eficaç, efectuar un repartiment de carteres i que cada partit actués com millor li semblés en cada una de les que li fossin adjudicades. Per aconseguir que la democràcia funcioni, cal definir-se una línia política i objectivar un programa discutit i acceptat per tots, i això és més difícil en la pràctica del que sembla a primera vista.

LA FIGURA PRESIDENT DE LA GENERALITAT

Des del punt de vista del funcionament de les noves institucions catalanes, l'Estatut d'Autonomia i el text constitucional no faciliten tampoc les coses. La obligació de que el president de la Generalitat sigui membre del Parlament significa que està d'una manera directa o indirecta vinculat a un partit, i no obstant, en el context actual, sols sembla possible un president capaç de definir una línia política que ultrapassi les posicions de partit, que en certa forma pugui actuar d'àrbitre entre diversos partits, i l'elecció del qual no representi la derrota del cap dels principals partits. D'altra banda, quins seran els seus poders? La Constitució diu que és políticament responsable davant del Parlament, però no especifica si té o no té el poder de dissolució. L'Estatut diu que el Parlament és elegit per un termini de 4 anys. Serà aquest Parlament que anem ara a elegir, pròpiament indisoluble? Són molts els que, amb la Constitució i l'Estatut a la mà, contesten afirmativament a aquesta pregunta.

LA UNICA SORTIDA

No acabaria aquí, ni molt menys, l'enumeració de les dificultats amb les que ensopeguem en la nova etapa. Però en la impossibilitat de completar-la, acabaré exposant quina és, al meu entendre, la única sortida possible, l'únic camí que pot unir voluntats, evitar decepcions i obrir un pervindre. Aquest camí es veu clarament si ens adonem de que la Generalitat fracassarà inevitablement si solament és un instrument per administrar. Que és indispensable que totes les relacions de Catalunya amb el govern de l'Estat passin per la Generalitat. Que la missió principal de la Generalitat és la d'assumir la nostra representació col·lectiva.

A la concepció de Catalunya com a nació ha de correspondre aquesta noció de la Generalitat com única representant legítima de la nació catalana. I la política de la Generalitat, embrió de Estat, cal que sigui doncs una política nacional i una política d'Estat. Res d'enfrontaments estèrils amb l'Administració Central i amb el Govern, sinó acatament de la legalitat vigent, negociació i recerca de solucions als problemes. Però, al mateix temps, en cap moment la Generalitat pot acceptar que cap problema de Catalunya li sigui aliè. Alguns problemes, els menys, els podrà resoldre per ella mateixa. D'altres, els més, els haurà de resoldre conjuntament amb el Govern de l'Estat. I per fi, existeixen aquells, els més nombrosos, que és el Govern de l'Estat l'únic que té potestat per resoldre'ls, però respecte als quals tenim d'exigir que els suggeriments i els punts de vista de la Generalitat siguin sempre tinguts en compte. No hi ha cap precepte que obligui al Govern a escoltar a la Generalitat, quan es tracte de qüestions referents a Catalunya, però tampoc hi ha res que ho impedeixi.

Per tant, en benefici de tots, per assegurar la funcionalitat tantes vegades invocada pels nous governants d'Espanya, aquesta simple possibilitat (de la qual existeixen, de totes maneres, precedents històrics) ha de convertir-se en una ineludible línia de conducta.

Finalment, queda la qüestió de quines hauran d'ésser les grans línies de la política que la Generalitat tingui de desenvolupar per ella mateixa. Si desitjem evitar decepcions, calmar impaciències, i sobre tot, suscitar entusiasmes, crec que la Generalitat ha de proposar-se tres objectius principals: el primer té d'ésser l'ampliació de l'autonomia almenys dintre d'allò que la Constitució permet. La Constitució i l'Estat són en aquest aspecte suficientment flexibles per a poder anar endavant, encara que sigui pas a pas. El segon objectiu, tant essencial com l'anterior, ha d'ésser la total recatalanització de Catalunya. Per aconseguir-ho, quan no existeixi un camí directe, hauràrem de contornejar els obstacles, ja que quan no es té el vent de cara, no hi ha altre remei que vorejar continuament. En fi, el tercer objectiu ha d'ésser crear el clima necessari per a suscitar, respecte de cada cosa, l'ambició d'excel·lir sempre. Solament si Catalunya es constitueix en un model d'eficàcia i de modernitat, l'autonomia de Catalunya podrà aconseguir el seu desenvolupament i la seva consolidació. La nostra situació actual és massa greu perquè ens poguem permetre el luxe de la mediocritat.

Resumint, es tracta doncs de que traslladem al terreny dels fets aquesta afirmació tant freqüent entre nosaltres de que Catalunya és una nació. No n'hi ha prou en dir-se nacionalistes: cal actuar de manera conseqüent